

Ephor nieuws

JAARGANG 9 | EDITIE Najaar 2019

U kunt zich inschrijven voor het Ephor nieuws via het tabblad 'inschrijven' op www.ephor.nl

Ephor app

De Ephor app geeft aan de hand van het bewijs voor effectiviteit, bijwerkingen, interactiepotentieel en onder meer gebruiksgemak, advies welke middelen het beste aan ouderen kunnen worden voorgeschreven. Ook wordt advies over de dosering en informatie over stoppen van de middelen gegeven. De app bevat momenteel meer dan 100 geneesmiddelenteksten en vergelijking tussen 16 geneesmiddelengroepen bij 20 indicaties. De meest recent toegevoegde middelen zijn colecalciferol en furosemide. Tevens is het groepsrapport van alle statines gepubliceerd.

Alle PDFs van de app teksten staan ook in de kolom 'Hulp bij voorschrijven' op de Ephorwebsite: www.ephor.nl

De app is gratis te downloaden via de Apple Store of Playstore en beschikbaar via www.ephorapp.nl. Mocht u vragen, opmerkingen of wensen ten aanzien van een ontbrekend middel hebben, dan kunt u dit via het contactformulier op de Ephorwebsite kenbaar maken.

Ephor (kerngroep) leden

Prof.dr.J (Koos) RBJ Brouwers, ziekenhuisapotheker / klinisch farmacoloog en een van de medeoprichters van Ephor treedt per 1/1/2020 terug als lid van het Stichtingsbestuur en de kerngroep. Hij heeft meer dan 10 jaar de Ephor werkzaamheden met veel plezier verricht maar draagt nu het stokje over naar de jongere garde.

Sanne van Haren Noman, klinisch geriater in het UMC, is per 1-10-2019 ook werkzaam voor Ephor en betrokken bij de nieuwsbrief, website en Ephor app.

Richtlijnen

Richtlijn QTc verlenging bij kortdurend antipsychoticagebruik

De nieuwe richtlijn kortdurend antipsychoticagebruik is sinds 1 oktober 2019 beschikbaar in de richtlijndatabase. Deze richtlijn is tot stand gekomen onder voorzitterschap van Ephor kerngroep lid Clara Drenth. De richtlijn geeft praktische adviezen over hoe om te gaan met het risico op QTc verlenging bij kortdurend antipsychoticagebruik.

Nieuwe module richtlijn Polyfarmacie bij ouderen

Recent is de nieuwe Module Medicatiebeoordeling verschenen, onderdeel van de multidisciplinaire richtlijn Polyfarmacie bij ouderen. De module is tot stand gekomen onder voorzitterschap van Rob van Marum. De module gaat in op de specifieke factoren en omstandigheden die leiden tot een succesvolle uitvoering van een medicatiebeoordelingen, zodat toepassing van een medicatiebeoordeling voorbehouden blijft aan patiënten met een fors verhoogd risico op farmacotherapeutische problemen en bij wie de te verwachte effecten op de medicatieveiligheid in reële verhouding staan tot de benodigde inzet van mensen en middelen.

Werkgroep deprescribing

Een werkgroep van medisch specialisten, (ziekenhuis)-apothekers, huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde en patiënten is bezig is met de ontwikkeling van de richtlijn deprescribing. De richtlijn wordt in de tweede helft van 2020 verwacht.

De richtlijnen zijn via de Ephor website te vinden onder het kopje Hulp bij voorschrijven – Richtlijnen.

OPERAM

Eerste resultaten verwacht in april

De dataverzameling voor de OPERAM studie eindigt medio november 2019 en de eerste trial resultaten worden verwacht in april 2020. OPERAM is een acroniem voor OPTimising ThERapy to prevent Avoidable hospital admissions in the Multimorbid elderly. Het doel van deze Europese studie is om te onderzoeken of optimalisatie van polyfarmacie leidt tot minder medicatie gerelateerde ziekenhuisopnames. In deze studie wordt onder andere de door Ephor en de faculteit computerscience van de UU ontwikkelde STRIPassistent, een digitale methode om polyfarmacie te optimaliseren, onderzocht.

Even voorstellen: Lauren Dautzenberg, onderzoeker OPERAM studie

Met mijn man en zoontje woon ik met veel plezier in Noord-Brabant, waar ik zelf ook ben opgegroeid. Nadat ik in Rotterdam Geneeskunde heb gestudeerd, ben ik in 2017 begonnen met de opleiding tot Klinisch Geriater. Momenteel heb ik deze opleiding gepauzeerd om promotie onderzoek uit te voeren aan de afdeling Geriatrie van het UMC Utrecht. Binnen het OPERAM onderzoek voer ik samen met een internationale onderzoeksgroep twee systematische reviews en netwerk meta-analyses uit over valpreventie en het voorkomen van ziekenhuis heropnames d.m.v. een medicatie review. De resultaten van het valpreventie onderzoek zijn we momenteel aan het analyseren en zullen gepresenteerd worden op de Geriatriedagen 2020. Vanaf januari 2020 starten we in het UMC Utrecht een nieuw project waarbij we het nut van een Comprehensive Geriatric Assessment (CGA) bij poliklinische hartfalen patiënten zullen onderzoeken. We hebben daarbij speciale aandacht voor het effect van de medicatie review als onderdeel van het CGA. Ook ben ik betrokken bij een soortgelijk onderzoek naar geriatrisch co-management bij klinische cardiale patiënten in het Jeroen Bosch Ziekenhuis, 's-Hertogenbosch.

Aankondigingen

Symposium

Op 16 januari wordt door prof. E. van Roon een symposium georganiseerd voor ziekenhuisapothekers in Maarssen. Op het symposium wordt de farmacotherapie van verschillende ziektebeelden besproken, waaronder

migraine, jicht, infectieziekten en oncologische onderwerpen. Paul Jansen zal op het symposium spreken over evidence-based voorschrijven aan ouderen. Inschrijven op het symposium kan via: brocacef.nl/sync2020

Geriatriedagen

Op 6 en 7 februari 2020 vinden de geriatriedagen plaats in de Brabanthallen in 's Hertogenbosch. Op donderdagochtend organiseert de SIG Farmacotherapie bij ouderen de sessie: 'Explicit criteria for inappropriate prescribing in older people: the importance of clinical trials' onder leiding van Wilma Knol. De SIG FTO heeft prof.dr. Denis O'Mahony uitgenodigd als gastspreker voor deze sessie, oa bekend van de STOPP en START criteria. Inschrijving kan via de website van de geriatriedagen www.geriatriedagen.nl.

Publicaties

Veroudering en voorschrijven

Clara Drenth (Ephor kerngroep lid) heeft een reviewartikel geschreven over de farmacokinetische en farmacodynamische consequenties van veroudering. Het artikel gaat in op de veranderingen in lichaamssamenstelling en orgaanfunctie, maar ook achteruitgang in functioneren (bv afgenomen visus en cognitieve functies). Ook geeft het artikel suggesties voor aanpassing van de dosering of alternatieven bij veel gebruikte middelen. Het artikel is verschenen in British Journal of Clinical Pharmacology.

Drenth-van Maanen AC, Wilting I, Jansen PAF. Prescribing medicines to older people – How to consider the impact of ageing on human organ and body functions. BJCP 2019 August.

Subklinische hypothyreoïdie bij ouderen

Wat is het verband tussen behandeling met levothyroxine en schildkliergerelateerde symptomen bij volwassenen van 80 jaar en ouder met subklinische hypothyreoïdie? Uit het onderzoek van Simon Mooijaart dat onlangs is gepubliceerd in JAMA komt naar voren dat suppletie met levothyroxine niet geassocieerd is met verbetering van symptomen.

Mooijaart P, Du Puy RS, Stott DJ et al, Association Between Levothyroxine Treatment and Thyroid-Related Symptoms Among Adults Aged 80 Years and Older With Subclinical Hypothyroidism. JAMA. 2019;322(20):1977-1986

Er zijn nog veel meer recente artikelen verschenen die interessant zijn voor Ephor-leden, oa over antidepressiva, statines, farmacologieonderwijs en

anticoagulantia. Zie de lijst hieronder.

1. van der Schans J, Hak E, Postma M, Breuning L, Brouwers JRBJ, Ditters K, Jansen PAF, Kok RM, Maring JG, van Marum R, Mulder H, Nanninga J, Oude Voshaar RC, Risselada AJ, Vleugel L, Stek M, van Schaik RHN, Berm EJJ, Wilffert B. Effects of Pharmacogenetic Screening for CYP2D6 Among Elderly Starting Therapy With Nortriptyline or Venlafaxine: A Pragmatic Randomized Controlled Trial (CYSCE Trial). *J Clin Psychopharmacol*. 2019 Nov/Dec;39(6):583-590
2. de Jong LA, Koops M, Gout-Zwart JJ, Beinema MJ, Hemels MEW, Postma MJ, Brouwers JRBJ. Trends in direct oral anticoagulant (DOAC) use: health benefits and patient preference. *Neth J Med*. 2018 Dec;76(10):426-430
3. Bakker T, Klopotoska JE, Eslami S, de Lange DW, van Marum R, van der Sijs H, de Jonge E, Dongelmans DA, de Keizer NF, Abu-Hanna A. The effect of ICU-tailored drug-drug interaction alerts on medication prescribing and monitoring: protocol for a cluster randomized stepped-wedge trial. *BMC Med Inform Decis Mak*. 2019 Aug 13;19(1):159.
4. Mertens BJ, Kwint HF, Belitser SV, van der Meer FJM, van Marum RJ, Bouvy ML. Effect of multidose drug dispensing on the time in therapeutic range in patients using vitamin-K antagonists: A randomized controlled trial. *J Thromb Haemost*. 2019 Aug 30.
5. van der Schans J, Hak E, Postma M, Breuning L, Brouwers JRBJ, Ditters K, Jansen PAF, Kok RM, Maring JG, van Marum R, Mulder H, Nanninga J, Oude Voshaar RC, Risselada AJ, Vleugel L, Stek M, van Schaik RHN, Berm EJJ, Wilffert B. Effects of Pharmacogenetic Screening for CYP2D6 Among Elderly Starting Therapy With Nortriptyline or Venlafaxine: A Pragmatic Randomized Controlled Trial (CYSCE Trial). *J Clin Psychopharmacol*. 2019 Oct 29.
6. de Ruiter S, Biesheuvel SS, van Haelst IMM, van Marum RJ, Jansen RWMM. To STOPP or to START? Potentially inappropriate prescribing in older patients with falls and syncope. *Maturitas*. doi.org/10.1016/j.maturitas.2019.10.013
7. Frankowski NEDM, Grootens KP, van der Stelt CA, Noort A, van Marum RJ. 'You tell me, you are the doctor': patients on long-term psychiatric residences about their medication. *Tijdschr Psychiatr*. 2019;61(8):527-535.
8. Burgers J, Verduijn M, van Marum R, Kwint HF. Herziene module Medicatiebeoordeling beperkt werklast voor huisarts en apotheker. *Huisarts en wetenschap*. 15-10-2019
9. Palmer K, Villani ER, Vetrano DL, Cherubini A, Cruz-Jentoft AJ, Curtin D, Denkinger M, Gutiérrez-Valencia M, Guðmundsson A, Knol W, Mak DV, O'Mahony D, Pazan F, Petrovic M, Rajkumar C, Topinkova E, Trevisan C, van

der Cammen TJM, van Marum RJ, Wehling M, Ziere G, Bernabei R, Onder G. Association of polypharmacy and hyperpolypharmacy with frailty states: a systematic review and meta-analysis. Eur Geriatr Med 2019 10 :1 (9 - 36)

10. Lefeber GJ, Koek HL, Souverein PC, Bouvy ML, de Boer A, Knol W. Statins After Myocardial Infarction in the Oldest: A Cohort Study in the Clinical Practice Research Datalink Database. J Am Geriatr Soc. 2019 Oct 24.

11. Jansen DRM, Keijsers CJPW, Kornelissen MO, Olde Rikkert MGM, Kramers C; (on behalf of the education working group of the Dutch Society for Clinical Pharmacology and Biopharmacy). Towards a "prescribing license" for medical students: development and quality evaluation of an assessment for safe prescribing. Eur J Clin Pharmacol. 2019 Sep;75(9):1261-1268.

De activiteiten van Ephor zijn mogelijk gemaakt door ZonMw en het Ministerie van VWS.

Ephor · Postbus 85500 · Utrecht, 3508GA · Netherlands

